Ч. 225 Субота 7 (19) жовтня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Листы приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Наша політика.

(Образки і характеристики повиборові).

2.

Сьвідоцтва нашої зрілости політичної.

Не знаємо дійстно, що ліпше, чи отверто і явно голосити всї наші хиби народні і немов пальцем показувати на них, чи мовчати. Отверте і явне виказуванє хиб має ту добру сторону, що учимо ся пізнавати себе самих і вистерігати ся похибок в будучности, але оно й має ту злу сторону, що відкриває наші слабі сторони, показує нераз нашу слабосильність. Якби у нас було більше доброго як злого, то можна би тогди сьміло сказати, що витяганє на верх всякого лиха, всяких брудів, есть ліпше як мовчанє про него. Але коли добре придивити ся нашим відносинам, то показує ся, що у нас більше лиха, як добра, і тогди робить ся чоловікови якось маркотно, голосити всему сьвітови, рад би его утаїти перед сьвітом а тимчасом тихцем працювати над его усуненєм, щоби відтак явно повеличати ся добром. Але у нас, видко, війшло вже в звичай прати публично свої бруди; видко, наша суспільність потребує, ба хоче того. То-ж хиба вже так і робити, може то й ліпше. А до того прання причинили ся не мало тепер по виборах всілякі дописи з провінциї до ріжних ґазет.

Слово „дописи“ насунуло нам знов одну гадку: Читаємо богато всіляких ґазет: німецких, польских, француских, росийских — а в віяких не стрічаємо ся з таким множеством дописий із провінциї як в наших, руских. Цікавий се і вельми характеристичний обяв. Всюди у инших народів пишуть редактори для людий на провінциї, а у нас на відворот: люди з провінциї пишуть для редакторів. Річ легко понятна, що для редактора такої ґазети, котра дістає богато дописий з провінциї, лекша робота, як для того, що їх не дістає. Він же не потребує анї богато писати, анї богато думати, бо за него думають і пишуть другі, і то не один, не двох, але кільканайцять і кількадесять. А се знов наводить нас на дві гадки: для чого у нас що голова то — не завсїгди розум, але політик? А відтак: Длячого у нас передплатники залягають так дуже з передплатою ґазет, що редактори попадають в довги і ґазети банкрутують, а відтак аж в судовій дорозї треба стягати передплату? — Річ очевидна, у нас мабуть думають собі люди так: пишеш ти для мене, то я тобі плачу; пишу я для тебе, то не потребую платити; плати ти менї, або давай ґазету даром, нехай я прочитаю бодай своє письмо і повеличаюсь ним перед другими, нехай сьвіт, а хоч не сьвіт (бо иногдї чомусь лячно чи встидно поставити своє імя під дописсю) то богай малий кружок приятелів і знакомих побачить, який з мене великий — політик! От і пишуть ся дописи, нераз так великі, що хоч їх і ліктем міряй. Не можна сказати, щоби в таких дописях не було нїколи нїчого мудрого, знаходять ся в них нераз і золоті зерна. Але чи завсїгди? Нераз і ті золоті зерна треба з полови вибирати, а хто не уміє їх вибрати, хто не знаєсь на золоті, то готов і полову взяти за золото.

Та ще одно: в таких дописях, коли письмолюбивий дописуватель розпише ся — а у деяких буває очевидно і такий погляд, що чим довша допись, тим більший політик — то виговорить ся нераз і з таким, про що єму було би може й ліпше мовчати. Може бути, що він спускає ся на редактора, що той оцінить, що можна, а що не потреба в сьвіт пускати. А як редакторови не хоче ся, або він неспосібний до того? Ну, то іде в сьвіт, виходить на сонце то, що повинно сидїти в темнім кутику. Але знов і то правда, що через дописи виходить нераз на верх і не одна погана робота, о котрій инакше годї було би довідати ся.

От такі гадки насунулись нам, коли ми стали розчитувати ся у всїляких дописях про акцию виборчу. Ми знайшли там неаби які сьвідоцтва нашої зрілости політичної, а коли їх подали вже другі ґазети то, й ми їх повторимо коротенько позбиравши їх до купи. Скористаємо тут з дописий в „Дїлї“ і „Правдї“ та з одної нашої, і так.

Перше сьвідоцтво виставляє дописуватель „Дїла“ з Львівского повіта. Він каже: „55 голосів, котрі впали на нашого кандидата — то навіть не моральна побіда!“ — Дописуватель вичисляє відтак причини неудачі та ось як каже:

„Перша причина — то непростима байдужність, малодушність і заячесердиє рускої інтеліґенциї, а специяльно руского духовеньства в повітї. Деморалізация в тім взглядї вже переливає ся через верх... дуже мале число сьвященників брало участь в нарадах, а ще менше брало ся до роботи у себе дома... При тім впадає здалека кождому в очи, що ті з сьвященників, котрі і віком і повагою і материяльними средствами і талановитостию позинні би верх вести в повітї, позатягали шкаралупи висше уший та замкнувши на всьо очи, полишили своїх людей на провидінє Боже... один з молодших сьвященників утїк з по-

---

Ревматизм або гостець
і ліки від него.

(Дальше).

Острий ревматизм вимагає навіть в легких случаях безусловного спокою і одностайного тепла. Недужий повинен длятого положити ся зараз до постелї, лежати о скілько можна спокійно, не рушатись і не обертати ся часто, анї не корчити та розгинати болючий сустав. Найліпше зараз в самім початку порадитись лїкаря і робити то, що він порадить. Коли-ж нема лїкаря, то треба ось що робити: Насамперед треба болючий сустав обложити доокола ватою, котра есть з одного боку ґумована, або фланелею, вовною або хоч би клочем, але чистим без терміття. На болюче місце, коли есть сильний біль, треба прикладати подущинку з теплого ґрису або піску, або й мілко пересїяного попелу. Деяким недужим можуть помогти і студені оклади, особливо тогди, коли сустав значно опухне, зачервонїє ся і есть горячий. Для зменшення болю можна мастити болюче місце такими лїками, котрі подразнюють трохи шкіру як н. пр. спіртус синапісовий і мурашковий, етер нафтовий і т. п. Доки есть горячка, повинен недужий мало їсти і такі страви, що суть легко стравні а дають богато поживи. До питя треба уживати або чистої води, або води содової. Коли-б недужому ставало лекше і він навіть приходив знову до здоровля, то не повинен зараз вставати і пробовати ходити, лиш лежати як найдовше, щоби зовсїм вилїчив ся, бо в противнім случаю може ревматизм знову вернути, а тогди вже труднїйше его вилїчити. Треба також зараз по перебутій недузї дуже стерегти ся того, щоби знову не застудити ся і щоби не працювати над силу.

Для зменшеня болю уживають слїдуючі лїки: Гірчичний або синапісовий спіритус. В зернї чорної гірчицї есть рід олію, котрий має то свойство, що розтертий на тїло, пече і тягне міхурі. Гірчицї яко лїку уживають до того, щоби нею подразнити сильнїйше в певнім місци шкіру і спонукати сильнїйший приплив крови, а тим самим і сильнїйшу обміну творив, котрі складають тїло. Гірчиця сама або т. зв. синапісовий плястер (гірчиця розтерта на масу і змішана з водою) дїлає сильно, бо тягне міхурі і єї в ревматизмі не можна ужмвати, хиба що коли-б приложило ся такий плястер і зараз, скоро би він зачав печи, его відоймило ся. Лїпшу службу робить синапісовий спіритус. Есть то мішанина чистого спіритусу з синапісовим олїєм, в котрій на 100 частий есть дві части того-ж олїю. Синапісовий спіритус можна дістати в аптицї, лиш треба жадати двопроцентового. — Мурашковий спіритус. Его можна також дістати в аптицї, або лїтом зробити собі самому; кажуть навіть, що такий спіртус есть лїпший. Як звістно, укушенє мурашки есть досить болюче. Мурашка кусає передними кусалами, але при тім зараз і корчить ся та в зроблену ранку пускає із задного кінчика свого тїла плин, котрий пече і від котрого тїло зачервонїє ся та набігає. Кожда мурашка має в задній части свого тїла міхурець з тим плином. Давнїйше отже збирано по лїсах мурашки, розтирано їх, мішано з спіритусом і водою, а відтак дестильовано з того мурашковий спіритус. Нинї роблять той спіритус штучно в той спосіб, що мішають т. зв. мурашковий квас з водою і спіритусом (на 4 части мурашкового квасу дають 70 частий спірутусу і 26 частий води). Самому можна зробити той спіритус тим спосбом, що велику бутлю помащену трошки в шийцї і в серединї медом, вкладає ся до великого муравлиска в лїсї. Коли до бутлї налїзе досить мурашок, виймає ся єї і наливає ся мурашки чистим спіритусом, затикає ся і ставить ся на теплім місци. Спіритус витягає по довшім часї з мурашок той пекучий плин і его зливає ся відтак до окремої фляшки, котру затикає ся добре і ховає ся до дальшого ужитку. — Етер нафтовий, есть то плин, котрий відходить при дестиляциї нафти. Бідні люди помагають собі на гостець таки самою нафтою, однакож она не помагає.

Яко внутрішні лїки дають тепер лїкарі від ревматизму антипірину, квас салїцильсвий

ля битви, се-б то нишком виніс ся з салї виборчої, заким его до голосованя покликано".

Сьвідоцтво дописувателя з Бобреччини: „Другою важною причиною нашого упадку була крайна байдужність нашої інтелїґенциї. Не помогли кількаразові відозви як Рускої Ради так і завязаного комітету виборчого, та й письма, щоби старатись перевести користно правибори. З прикростию мусимо сконстатувати, що кількох сьвященників, котрі причисляють себе до народовців, тепер, мимо накликуваня, вели ся зовсїм апатично.... не сповнили свого обовязку патріотичного приклонники о. Заяця, котрі в попередодень виборів помістили допись в „Галичанинї", уймаючу п. Сосновскому, а відтак о. Глиньский в сам день вибору виступив перед виборцями против п. Сосновского. Чи-ж се робота не деструктивна?! — питае дописуватель.

Сьвідоцтво дописувателя з Мостиского: „Однак головна причина такого результату — то хрунїяда! Сьвященників було правиборцями чотирох; три з них віддали голоси на Тимка Микиту, а один.... мабуть тому, що твердий як скала, не міг з місця рушити і не явив ся до виборів, а его товариш війт дав голос на ґрафа".

Сьвідоцтво дописувателя із Староміщини, чоловіка, видко, мислячого глубше і дивлячого ся дальше, як его товариші по перу в „Ділї"; він каже: Наколи нема щирих робітників, то най і по два рази на рік розписують вибори, то вислїдок буде все однаковий, поки селяни не проглянуть пропасти, над якою їх поставили неуцтиві їх опікуни.... У нас ще богато уплине води, заки селяни виборють собі лїпшу долю. Дві, три одиниці не вдіють нїчого супротив браку патріотизму, загальної апатиї і нездарности, ба навіть низької зависти і партийного заслїпленя....

З богородчаньского повіта подае нам наш дописуватель вельми характеристичну для наших відносин і нашої полїтики звістку: В сам день вибору один і той сам чоловік укріпляв народовцїв, щоби держали ся Кульчицкого, а москвофілїв, щоби голосували на Барабаша. Аж не хочесь вірити, що можна бути так хитрим і підлим!

Наконець подаемо яко сьвідоцтва дві коротенькі дописи „Правди":

З Гусятиньщини:

Затверджений головним комітетом кандидат селянин Кеба з Говилова в послїдний день перед виборами зрік ся кандидатури в користь иньшого селянина Василя Мотики, котрий дістав усего 49 голосів. До независимого комітету нїхто о подверджене не удавав ся, а бодай нїхто до того не мав порученя від комітету повітового.

Мушу вам пояснити, чому до головного комітету аж в останних днях перед виборами подано вістку про поставленне руської кандидатури в нашім повітї, бо се дуже інтересна, а не меньше і сумна проява. Найперше треба сказати, що годї покладати ся на духовеньство сего повіту, бо одна часть впливае всїми способами на дезорґанїзацию нашу (народовску). Головно ідуть проти всему, де і в чім чують руку чи волю митрополїта, ба і не таять ся з тим. Опирають ся на якімсь непорозуміню між станиславскою а львівскою духовною єрархією і звідси черпають опору. Так н. пр. ударили вже заздалегідь на одного станиславського сьвященика-народовця, про котрого рознеслись вісти, що мае стати ректором духовної семинарії, а навіть мали на зборах товариства сьв. Павла інтерпелювати митрополїту. Відтак понюхавши що від одного видатного сьвященика-народовця в нашім повітї вів головним комітетом, стали поміж сьвящениками нуртувати а на останку очернили тогож перед старостом, що він радикал і в радикалами хоче радикала переперти. Мабуть і декан, котрий своєю повагою при таких нагодах давав почин до дїла, підляг тому впливови. З того бачите, кілько треба було поборювати противностий, кілько нагромадилось руского плюгавства. Тому конечно треба обдумати якийсь спосіб орґанїзациї.

З Скалатщини:

(Інтересна проява виборча серед руского селяньства).

Лучилось менї случайно дістати відпись листу одного селянина з Скалатщини, писаного до москвофільского комітету. Сю копію подаю вам тому, позаяк з неї впевните ся, які то моральні основи ширять так звані „правдиві" рускі ґазети. Відпись письма сего подаю дословно без зміни правописи: (Ми змінили тут по трохи правопись давну на теперішну. — Приміска Ред. „Народ. Часописи").

Сьвітлий Всенародний Комітет виборчий во Львові!

Маю честь завідомити сим, же в округі виборчім Скалатї желають кілька громад мене нижше підписаного вибрати на посла до Сойму.

Прошу, отже Сьвітлий всенародний Комітет піддержати мою кандидатуру — а то потому же в Скалатщинї еще нїколи руский посол не бил избран — в Скалатщинї есть 184 виборцев од голосованя на посла — треба мати запевнених хоть по крайной мірі 100 голосов, чи би не можна тих 100 виборцев для мене скаптовати в той спосіб — на коли уже будут вибрані по селах виборцї, щоби післати 2, 3, чоловіків аби їм представити мене яко кандидуючого на посла, а притім обіцяти за кождий голос даний на мене 5 зр., — лутше такому виборцеви взяти 5 ринских — як покушати трошка колбаси или драгель — тай випити штакан водки або пива или що там другое — коли віддасть голос на общарника-ляха!

Я есьм від много лїт членом Честного Общества М. Качковского — членом Ради громадскої і шкільної, і касиером, мій вуйко бил сьвящеником, а я тепер рільником тай читаю правдиві рускі ґазети.

Поздоровляю Вас всїх і желаю успіха благополучного.

То зовсїм ще не всї сьвідоцтва нашої зрілости полїтичної; ми вибрали лиш що найцїкавійші. Нехайже тепер тї панове, що хотять висилати депутацию до Відня, дадуть її на дорогу сї сьвідоцтва, а ті, що скликують віча, нехай їх на них прочитають народови.

Відозва

до Членів Товариства „Просьвіта".

Головний Видїл Товариства „Просьвіта" у Львові, за порозумінєм з Видїлом філїї товариства „Просьвіта" в Перемишли, скликуе отсим на підставі §. 23 статуту товариства віче господарске для наради над справами просьвітно-економічними.

Віче відбуде ся в Перемишли дня 12 падолиста 1895 р. в четвер о годинї 2-ій по полудни в сали маґістратскій. Того-ж дня рано о годинї 9-ій відправить ся в гр.-кат. соборній церкві в Перемишли торжественне Богослуженє о призване помочи сьв. Духа.

Порядок нарад віча:

1. Привітне слово заступника голови Товариства „Просьвіта".
2. Повитане вібраня головою філїї Товариства „Просьвіта" в Перемишли.
3. Реферат проф. Івана Прийми „О орґанїзациї сільских крамниць".
4. Реферат адвоката дра Костя Левицкого „О орґанїзациї кредиту селяньского".

і саліпірину. Ті три ліки суть споріднені з собою. Антипіріна есть то білий порошок слабо гіркавого смаку. Еї відкрито не давно тому при робленю штучних фарб із смоли з камінного вугля, а тепер, коли она стала лїком, фабрикують на великі розміри. Антипіріна мае то до себе, що найдальше до години зменшае горячку; еї уживають на зменшенє болю в недугах нервових і ревматичних. Антипіріни дають лїкарі недужим по ґрамови і два на годину та кажуть брати в оплатку. Робить ся то в той спосіб, що відтинае ся досить великий кусень оплатка, мочить ся у водї і кладе на долоню лївої руки а відтак з отвертого вже паперця висипае ся порошок антипіріни на оплаток і закривае ся его осторожно кінцями оплатка та звивае ся в кульку, котру опісля кладе ся на язик, попивае ся водою і разом з водою поликае ся. — Квас саліцильовий робить ся так само як і антипіріна із смоли вугля камінного в той спосіб, що насамперед роблять звістний загально квас карбольовий, а з того при помочи соди квас саліцильовий. Квас той есть то білий порошок солодкаво-винного смаку, без запаху, котрий в студеній водї розпускае ся досить трудно, але в теплій легко. Він мае то до себе, що не допускае до гнили і зменшае горячку. В ревматизмі же бувае так, що суставна привязка, о котрій була повисше бесїда, випускае із себе до суставної ямки богато материї, котра остаточно може гнити і стати ся причиною смерти. Квас саліцильовий не допускае до того. — Ще лїпшою під сим взглядом есть т. зв. саліпіріна; есть то сполучене антипіріни з квасом саліцильовим. Саліпіріна дїлае з одної сторони так як антипіріна, з другої же так само як квас саліцильовий. Саліпірину заживае ся так само в оплатку, в недугах по ґрамови н. пр. три рази на день.

Другий рід острого ревматизму суставного есть той, при котрім нема горячки. Той ревматизм бере ся завсїгди лиш одного суставу і не перекидае ся на другі. Найчастїйше дістае ся его в плече, колїно, або в кістки в ногах і руках. Служниці і прачки та взагалї люди, що роблять щось довго у водї, дістають часто того ревматизму в одній або другій руцї. Легкі случаї того ревматизму бувають досить часті а наші люди на селї кажуть тогди, що то рука „розвязала ся" і обвязують еї червоною ниткою заполочи — то мае помагати! Що рука „розвязала ся", то може хиба о стілько мае значінє, що в таким случаю дїйстно занедужала суставна привязка. Але що на то може помочи червона заполоч? Що-ж, коли нарід темний готов скорше повірити у всякі дурницї і забобони, як в розумну науку! Однакож в тім обвязуваню руки есть щось і доброго, лиш не в обвязуваню червоною ниткою. Руку треба тогди мастити так само, як було повисше сказано, відтак обложити ватою, обвязати добре платком і нїчого нею не робити. В гірших случаях треба зарадити ся лїкаря, бо дуже легко може бути, що з того ревматичного болю вийде запаленє суставу, о чім тут також мусимо ще кілька слів сказати.

Причиною запаленя суставу може бути або придушене, звихнене, скручене і скалїчене суставу або перестуджене і перемокнене, а в сих послїдних случаях бувае запаленє суставу ревматичне. Також і деякі иньші недуги як н. пр. золотуха (скрофули), ґіхт і туберкульоза стають ся в дальших своїх наслїдках причиною запаленя. Запаленє суставу мае свое місце в тій слизистій блонї, котра, як то вже попереду було сказане, вкривае привязку суставову і випускае слиз до ямки суставної. Запаленє то починае ся тим, що та болона напухае, випускае із себе водистий слиз в сустав, а той зачинае тогди болїти і обпухае цїлий доокола. Коли до суставної ямки впливае богато слизу, то чути, якби в нїм щось хлюпотало; коли-ж впливае мало, то чути, як в нїм кости при порушеню нїби скриплять, бо замало підмащені кости труть ся одна об другу. З тої недуги можна з часом вилїчити ся, бо тїло поволи витягне непотрібний слиз із суставу, але часом слиз той зачинае гнити і тогди недуга стае вже небезпечна.

Може найстрашнїйше запаленє суставів есть то, котре повикручуе і покорчить цїлого чоловіка, повикручуе ему руки і ноги, покорчить пальцї та зігне чоловіка в дугу. Ся недуга приходить звичайно у старих людий і з біднійшого стану. Несьвідомі річи уважають еї також за ревматизм лиш дуже сильний; однакож есть то лиш особлившого рода запаленє суставів, котрого причину доси ще нїхто не знае. Наші люди, коли кленуть та кажуть: „А бодай би тебе покрутило!" — мають очевидно сю недугу на думці, але такої муки не треба й найгіршому ворогови желати. Недуга ся починаесь звичайно тим, що хруставки на костех в суставах мякнуть, розскубують ся і наконець зовсїм щезають, так, що голі кости притикають в суставах до себе і вже добре не пристають. З боку при суставах нарастають відтак нові хруставки і кости, через що сустави незвичайно грубнїють. Найчастїйше находить та недуга на бедра у старих людий, від чого они кривіють

5. Поясненє о. Івана Негребецкого „О важнійших знарядах господарских“.

Кождий член Товариства „Просьвіта“ при вступі на салю нарад одержить безплатно оден жереб (льос) а по закінченю нарад наступить вильосованє і роздача знарядів господарских, закуплених головним Виділом Товариства „Просьвіта“.

Вечером того-ж дня відбуде ся заходом народно-руских товариств в Перемишли вечер музикальний.

З уваги на велике значінє справи економічного піднесеня нашого руского народу запрошуємо всіх Вп. Членів Товариства „Просьвіта“ а передовсім Дорогих Братів хліборобів до численної і поважної участи в тім нашім першім вічи господарскім!

За головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові дня 15 н. ст. жовтня 1895.

О. Ал. Тороньский.

Др. Кость. Левицкий.

Перегляд політичний.

З причини забурень в Загребі зарядило правительство против виновників дуже строге слідство. Доси арештовано 19 студентів за участь в забуренях і прокуратория внесе против них обжалованє о публичне насильство. Всї студентскі товариства при загребскім університетї розвязано і заборонено раз на все студентам уживати прапора загребского університету.

У Відни і в Празї розійшла ся вчера вість, що рада міністрів ухвалила внести вимковий стан в Празї і околици. Та вість не має доси урядового потверджена.

З різних сторін турецкої держави надходять заедно непокоячі вісти про розъяренє умів і кровавих борбах між магометанами і християнами. Ходить поголоска, що в часї послїдних забурень в Трапезунтї убито до тисяч осіб і що в сусїдних місцевостях тревають без упину убийства і різні страшні надужитя. Праса російска уважно слїдить події на Всходї і радить Росиї заняти поважне оборонне становище.

З Масави доносять, що розбитий рас Манґаша схоронив ся в гори Уоґера. Рас Алула стоїть, зі своїм войском в Ашінґі, де мабуть прийде до рішучої борби. Також король Менелик обіцює що вибере ся против Італиянців. Ґенерал Баратиєрі надіє ся розбити їх всїх, кождого з окрема.

Новинки.

Львів дня 18 жовтня 1895.

— **Ц. к. Віцепрезидент Ради шкільної краєвої**, др. Мих. Бобжиньский, прибув дня 15 с. м. до Бібрки і оглянув тамошні школи 5-клясові мужеску і женьску. На другий день дня 16 с. м. виїхав п. Віцепрезидент до місточка Стрілиск на отворенє курсу рільничого при тамошній школї. Той курс найшов прихильне приняте у місцевого населеня, чого доказом то, що записало ся на него 54 учеників зі Стрілиск і сусїдних сіл. Отворенє курсу відбуло ся по торжественнім богослуженю в місцевій церкви при участи п. Віцепрезидента, ц. к. старости і членів окружної Ради шкільної.

— **З „Львівского Бояна“**. Вправи хору мішаного „Львівского Бояна“ відбудуть ся в пятницю дня 18-ого с. м. о годинї 7-ій вечером в комнатах „Рускої Бесїди“. Виділ взиває сим всїх своїх членів, щоби точно і в комплетї явились. В ту пору приймає виділ зголошеня в члени „Львівского Бояна“. — *В. Ш.*

— **Нова читальня „Просьвіти“**, з черги 207-ма завязує ся в селї Скнилові, львівского повіта заходами тамошного пароха о. Йосифа Фолиса і при участи громадян.

— **Станїславівска „Читальня зелїзнича“** урядила в недїлю 6-го с. м. аматорске представленє на дохід будови руского народного театру. Відограно „Верховинцїв“ дуже складно і чистою нашою мовою без ніяких похибок. На представленю була саля ремісничого товариства „Звізди“ переповнена родинами зелїзничих пизших урядників, було і кільканайцять місцевих Русинів з інтелїґенциї, кількох священиків. Сей прихильний Русинам дух, що панує номежи членами читальнї зелїзничої, вийшов від кількох щирих патріотів, котрі працюють неупинно і добре в інтересї нашої народної ідеї. Рівно-жь видїти їх можна і по за їх товариством при всякій іншій роботї патріотичній.

— **Др. Йосиф Олеськів**, провідавши відносини краєві в Канадї, заїхав був 25 вересня с. р. до Шамокин, щоб пізнати житє-бутє Русинів в Сполучених Державах. По кількадневній гостинї в Шамокинах і Мт. Кармелю вернув знов до Канади, щоби полагодити справи еміґрациї з тамошним міністерством. В перших днях місяця жовтня виїзджає др. Олеськів з поворотом до Европи. — Таку вість подає американьска „Свобода“.

— **З „Сокола“**. На засїданю старшини гімнаст. тов. „Сокіл“ у Львові дня 12 жовтня с. р.: 1) На місце д. Левицкого вибрано писарем д. Ганичака, а на місце уступившого члена старшини д. Тобилевича, покликано заступника д. Качоровского. 2. Принято до відомости, що комісия пожарнича покінчила статут для сторожий пожарних, котрий вже ц. к. Намістництво приняло до відомости. Також покінчено вже реґуляміни і інструкциї для сторожий огневих. 3. Рішено помістити відозву до завязуваня на провінциї самостійних Сокільних товариств і філій. 4. Рішено устроїти в перших днях падолиста концерт спацеровий. 5. Слїдуюче засїданє назначено на суботу 19 жовтня на 8 год. вечером.

— **Огнї**. В місточку Устріках долїшних, лїського повіта, погоріло 10 домів; з котрих два були обезпечені; шкода виносить 8.500 зр. — З Белза пишуть під днем 16 с. м.: Нинї в полудне згоріло 14 хат в Жужели під Белзом. Огонь — як кажуть — підложений з мести. Обезпечених було 10 господарів. При сильнім вітрі огонь обгорнув в однїй хвили цїлий ряд хат. Стодоли зі збіжем не згоріли, бо віддалені були від хат і вітер потягав в другу сторону; инакше було-б пішло майже цїле село з димом.— В Жовчеві погорів 15 жовтня вечером Мошко Гальперн. При енерґічнім ратунку селян зльокалїзовано огонь мимо того, що будинок стоїть серед села. — Дня 10 с. м. знищив огонь в Добротворі, каменецкого повіта 11 селяньских загород з всїми будинками і припасом збіжа та пашї. Се вже четвертий огонь в тім селї сего року.

— **Холєра**. Стан холєри в краю з дня 16 жовтня так представляє ся: В повітї чортківскім в Скородинцях лишила ся з попередного дня одна особа, умерла одна. — В Каменецкім повітї в Радехові остає з дня попередного дальше в лїченю одна особа. — В повітї сокальскім в Бишові остає з попередного дня дальше в лїченю одна особа. — В повітї тернопільскім в Буцневі занедужала і остає в лїченю одна особа; в Тернополи лишило ся з попередного дня 7 недужих, з тих умер один, остає в лїченю 6; в Загробели померла одна особа, що полишила ся в лїченю з попередного дня. — В повітї теребовельскім в Янові лишила ся дальше в лїченю одна особа; в Малові лишило ся двоє недужих, занедужало двоє, умерла одна особа, лишило ся троє недужих; в Рідзвянах було двоє недужих, занедужало двоє, померла одна особа, лишило ся троє недужих в лїченю; в Струсові лишило ся троє недужих; в Варваринцях лишили ся дві особи в лїченю. Разом було недужих з попередного дня 21, занедужало 6, померло 5, лишило ся в лїченю 22.

Телеграми

Відень 18 жовтня. Міністер скарбу др. Біліньский в товаристві радника Князьолуцкого виїхав нинї рано до Будапешту. Нинї виїде там також Президент Міністрів ґр. Баденї, щоби бути при зложеню присяги новими Намістниками.

Прага 18 жовтня. Вчера пополудни прибули тут Архикнязь Кароль Людвик, Архикнягиня Мария Тереса і Архикняжни Мария Анунциата і Єлисавета Амалїя. По повитаню на двірци удали ся Найд. гостї до палати на Градчинї.

Білград 18 жовтня. Всї часописи взивають до мести на Хорватах за зневагу сербскої хоругви в Загребі.

Париж 18 жовтня. В наслїдок убитя корейскої королевої прихильниками Япона, побоють ся забурень.

Льондон 18 жовтня. Вчера оголошено санкцию султана в справі вірменьских реформ.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

і не можуть ходити, відтак на колїна і пальцї, на руки в лїктях і пальцях. В суставах тогди аж тріщить, коли того рода недужі по довшім спочинку н. пр. через ніч хотять рушити ся. Длятого то они и найбільший біль чують врана, коли встануть. Недуга ся зачинаєсь дуже поволи і незначно, а тягне ся нераз і кількадесять лїт. Ліку на ню нема, що найбільше можна еї спинити. Того рода недужі повиннї лиш на то зважати, щоби тепло убирали ся, на ніч тепло вкривати ся і довго не стояли і не мучили ся над силу при роботї. На случай великого болю в суставах треба, щоби робили собі теплї оклади на болючі місця.

Вернім же тепер дальше до ревматизму.— Третим родом суставного ревматизму єсть т. зв. хронїчний ревматизм, котрий і поволи приходить і дуже довго тягне ся. Сей ревматизм не переходить так, як острий з одного суставу на другий, обнимає звичайно лиш один сустав, рідше, два, три і нїколи в своїх наслїдках не викликує недуги серця, а також і нема при нїм горячки. Причиною хронїчного ревматизму суть або занедбані або попередні роди острого ревматизму, або найчастїйше він приходить таки сам з себе. Також не єсть єго причиною одноразова перестуда або перемокненє, лиш довгий вплив студени і вогкости на тїло. Длятого то на сей ревматизм западають по найбільшій части біднї люди, зарібники і робітники, котрі мусять н. пр. довго працювати у водї або на студени і дощи, люди, що змушені жити у вогких і темних домах, по пивницях і т. п. норах. Сей ревматизм зазначуєсь головно тим, що дає ся зараз відчути при зміні воздуха. Коли на дворі погода і тепло, то недужий не чує майже зовсїм нїякого болю; нехай же лиш має настати яка зміна, нехай настане слота, то ревматизм зараз дає ся почути. Верхні ознаки єго суть слїдуючі: сустав опухає досить значно; недужий не може н. пр. зігнути ногу, а при згинаню чути, як би щось в суставі шелестїло або тріщало. На загальний стан здоровля не має сей ревматизм впливу а чоловік може жити з ним і кількадесять лїт. Хронїчного ревматизму дістають звичайно вже старші люди від 40 до 60 року житя.

Ліком на сей ревматизм суть головно тепло і теплї купелї, а відтак натиранє болючого місця згаданими вже ліками. До завиваня болючого суставу служить: вата, вовна, клоче, фланеля і т. зв. гістцевий або ґіхтовий папір. Сей послїдний єсть то папір напущений смолою, котрої уживають до заливаня шпар в кораблях, терпентиною і кольофонією; иноді додають ще й порошку з кантаридів (майок, хрущиків, що жиють на листю ясеня, а з котрих робить ся дуже остра масть, котра натягає міхурі т. зв. везикаторія), переуаньского бальзаму і живиці, званої елемі. Найлїпші однакож суть теплї купелї і лазня. До купелї можна додавати також і трохи потовченої соли камінної, або й звичайної соли до вареня. В лазни добре єсть казати дати на піч до пари соли, болюче місце збити злегка мітелкою, а по купели ще й добре випотити ся. В сїй цїли, вийшовши з лазнї треба дати ся добре завинути в коци і лежати, доки аж не настануть поти. Для тих що мають звідки, добре єсть виїхати до яких сірчаних або багонних купелів.

(Конець буде.)

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.